

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хүнс хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ГАА-2024/11/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Алтай хот
2024 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Г.Гүнжидмаа
Утас: 99998431 Цахим хаяг: gunjidmaag@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Д.Эрдэнэчимэг
Утас: 99175677 Цахим хаяг: erdenechimegd@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Н.Гэрэлмаа
Утас: 99782918 Цахим хаяг: gerelmaan@audit.gov.mn
Аудитор: Б.Мөнхболд
Утас: 99041008 Цахим хаяг: munkhboldbo@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХҮНС ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ГАЗРЫН
ДАРГА Т.СҮХБААТАР ТАНАА

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

1402, Хөгжил хороолол, Жинст баг,
Есөнбулаг сум, Говь-Алтай аймаг, 82099
Утас: 70-48-34-13. Факс: (976) 70-48-34-13,
Цахим шуудан: govialtai@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.23 № 73

танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн 05 дугаар тогтоолоор "Мал хамгаалах эргэлтийн сангийн журам"-д нэмэлт өөрчлөлт оруулан баталсан. Аймгийн "Газар тариалан, жимс, жимсгэнэ" хөтөлбөрийн хүрээнд жимс, жимсгэнийн суулгац худалдан авах, мод үржүүлгийн талбайд дуслын услалтын систем нийлүүлэх, тариалангийн талбайг хашиж торлох, хөрс боловсруулалт механикжуулах анжис худалдан авах, эрдэнэ шишийн үр нийлүүлэх, дуслын усалгааны системийн тоног төхөөрөмж худалдан авах, Завханы улиастай сортын улаан хальст саримсны үр нийлүүлэх, сонгинын үр нийлүүлэх, тариалан эрхлэгчдийг дэмжих, маркетинг, сургалт, сурталчилгаа хийх зэрэг 7 багц үйл ажиллагаа явуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

0702900297

Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт өмнөх оноос 409,896.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь төрийн албан хаагчдын орон тоо, цалин, хөлс нэмэгдсэн зэргээс нөлөөлсөн байна.

Тайлант онд орон нутгийн төсвөөс 19,500.0 мянган төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 182,634.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр авч, бүтцийн өөрчлөлтөөр ирсэн ажилчдын 14,777.6 мянган төгрөгийн тавилга, техник хэрэгслийг шилжүүлэн хүлээн авсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд 4 хөтөлбөр, 6 зорилт, 45 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаснаас арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлж биелэлтийн тайланг 99.7 хувьтай гарган аймгийн Засаг дарга, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдад хүргүүлсэн бөгөөд үнэлээгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Г.ГҮНЖИДМАА

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт /Баталгаажсан хувийг оруулах/

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл		/мян.төгрөгөөр/	
	Үзүүлэлт	2022.12.31	2023.12.31
Санхүүгийн байдлын тайлан			
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	125,285.2	188,052.4
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	625,528.3	724,044.2
	Нийт хөрөнгийн дүн	750,813.5	912,096.6
	Нийт өр төлбөрийн дүн	-	325.9
	Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	750,813.5	911,770.7
	Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	750,813.5	912,096.6
	Үйл ажиллагааны орлогын дүн	548,024.8	1,298,102.6
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	560,920.9	1,012,750.4
	Үйл ажиллагааны үр дүн	(12,896.2)	285,352.2
	Үйл ажиллагааны бус үр дүн	20,912.8	50,301.7
	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	(33,808.9)	235,050.5
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан			
	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	784,622.5	676,720.2
	Тайлант оны үр дүн	(33,808.9)	235,050.5
	Эцсийн үлдэгдэл	750,813.5	911,770.7
Мөнгөн гүйлгээний тайлан			
	Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	508,144.2	881,708.4
	Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	508,144.2	881,708.4
	Үйл ажиллагааны ЦМГ	0.0	0.0
	Хөрөнгө оруулалтын ЦМГ	0.0	0.0
	Санхүүгийн ажиллагааны ЦМГ	0.0	0.0
	Нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ	0.0	0.0
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	0.0
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	0.0
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан			
	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн		693,973.0
	Урсгал зардал		693,973.0
	Хөрөнгийн зардал	0.0	0.0
	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр		697,589.5
	Улсын төсвөөс санхүүжих		697,589.5
	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	0.0	0.0
	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.0	0.0
	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	0.0	0.0
	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	0.0
	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	0.0

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар 212.9 сая төгрөгийн бүртгэл тайлагналын алдаа¹-г аудитын явцад залруулж, баталгаажуулав.

Залруулсан алдаа

- **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл зардлыг 0.4 сая төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийг 57.0 сая төгрөгөөр тус тус бууруулж, нийт 57.4 сая төгрөгөөр зөрүүтэй,
- Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшлын зардлыг 1.9 сая төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардал 33.8 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдүүлж, нийт 35.7 сая төгрөгөөр зөрүүтэй,
- Санхүүгийн байдлын үр дүнгийн тайланд бараа үйлчилгээний бусад зардлыг хангамж, бараа материалын зардал 119.8 сая төгрөгөөр тус тус зөрүүтэй тайлагнасан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах;" заалтыг зөрчсөн байна.

Залруулагдаагүй зөрчил илрээгүй тул "Өөрчлөлтгүй" дүгнэлт өгсөн.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ сая төгрөгөөр/												
Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Хүнс хөдөө аж ахуйн газар	1	57.4			1	57.4	1	57.4				
	1	35.7			1	35.7	1	35.7				
	1	119.8			1	119.8	1	119.8				
Дүн	3	212.9			3	212.9	3	212.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн										
	-	-	-	-	-	-	-	-				
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-				

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал									
Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		/сая төгрөгөөр/ Үүнээс						
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-Нийт дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ		1			1			
	НИЙТ		1			1			